

Jadwiga Wajszczuk

"Gradacja: studium z semantyki",
Edward Sapir [w:] "Semantyka i
słownik", pod red. A. Wierzbickiej,
Wrocław 1972 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/47, 136

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) SAPIR Edward: Gradacja: studium z semantyki. Przeł. M. Jędrzejkiewicz i J. Wajszczuk. W: Semantyka i słownik. Praca zbiorowa pod red. A. Wierzbickiej. Wrocław 1972. IBL PAN. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXVII, s. 9-39.

Przekład z angielskiego, klasycznego, lecz mało znanego polskiemu czytelnikowi studium o gradacji, tj. o porównywaniu ilościowym jako czynności umysłu ludzkiego wyprzedzającej wszelkie określanie ilościowe (mierzenie, liczenie itp.). Autor prezentuje trzy możliwe aspekty analizy wyrażen ilościowych: psychologiczny, logiczny i językowy. Praca stanowi - jak pisze we wstępie A. Wierzbicka - unikalny właściwie w nienajnowszej literaturze językoznawczej przykład synchronicznej i strukturalnej analizy znaczeniowej, należy więc do "współczesnej semantyki językoznawczej" z ducha, jeżeli nie z chronologii.

BP/47/15

J.W.

(I) WAJSZCZUK Jadwiga: O "podziwie" i "zachwycie". (Na marginesie artykułu L. Jordanską). W: Semantyka i słownik. Praca zbiorowa pod red. A. Wierzbickiej. Wrocław 1972. IBL PAN. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXVII, s. 125-133.

Polskie słowa: "podziwiać", "podziw" i "zachwycić się", "zachwyt", nie są, jak dowodzi autorka, odpowiednikami semantycznie tożsamymi rosyjskich: "woschiszozat'sia", "woschiszczeniye" i "byt' w wostorgie", "wostorg". Różnica znaczeń między polskimi słowami: "podziw" i "zachwyt", nie daje się wykryć przy pomocy siatki cech dyferencjujących znaczenia nazw uczuć, którą stosuje L. Jordanską (zob. BP/47/12). W oparciu o wykryte różnice w łączliwości słów "podziwiać" i "zachwycić się" autorka buduje dla nich dwie różne eksplikacje, nie formułuje jednak wniosków natury metodologicznej.

BP/47/16

J.W.